

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

варто зорієнтуватися на доросле оточення дитини, на знаходження і зняття причин напруги [4, с.192]. Б.І. Кочубей, Є.В. Новікова виокремили три рівні тривоги, пов'язаної з діяльністю: деструктивний, недостатній і конструктивний. Вони вважали, що діти з підвищеною тривожністю належать до груп з можливістю виникнення невротичних станів, адитивної поведінки, емоційних порушень особистості. [2, с. 237]. Проявами тривожності у дітей старшого дошкільного віку є надмірна слухняність, зразкова поведінка, гойдання на стільці, гризіння нігтів, скутість, нерішучість, порушення сну, енурез; дерматит; клубок в горлі.

Тривожність може мати як позитивний (поштовх для особистісного розвитку при правильній корекційній роботі), так і негативний характер. Щодо останнього, то він може перешкоджати розвитку потенційних можливостей індивіда.

Рекомендації для психологів, педагогів у роботі з тривожними станами у дітей старшого дошкільного віку:

- Уникайте виконання завдань на швидкість;
- Не порівнюйте дитину з іншими;
- Використовуйте під час роботи тактильний контакт;
- Використовуйте часту похвалу, заохочення, сприяйте підвищенню самооцінки;
- Уникайте зауважень дитині;
- Будьте прикладом для наслідування;
- Не принижуйте;
- Не пред'являйте завищених вимог;
- Будьте послідовними у вихованні.

Отже, тривожність, як багатозначне поняття, що вміщує в себе тривогу та, страх є одним із найважливіших аспектів у поясненні психічного життя індивіда. Для корекційної роботи з тривожними дітьми психологам та педагогам варто використовувати: психотерапію, арттерапію, казкотерапію, терапію мистецтвом, дихальні вправи, позитивні установки «ти це зможеш!» «я вірю в тебе», заняття спортом, сюжетно-рольові ігри, тактильні ігри. А також потрібно дотримуватися відповідних правил взаємодії, таких як послідовність, заохочення, похвала, підтримка, відсутність суперництва.

Список використаної літератури

1. Волошок О.В. Психологічний аналіз проблеми тривожності особистості. *Проблеми сучасної психології*: Збірник наукових праць К-ПНУ ім. І.Огієнка. Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України. 2010. Вип. 10. С.120–128.
2. Кочубей Б. І. Емоційна стійкість школяра. Київ: Освіта, 1998. с. 237.
3. Ксьонз Н. Тривожна дитина: як розпізнати та чим зарадити. *Практичний психолог*. 2018р. №10. С.16-21
4. Прихожан А.М. Психология тревожности: дошкольный и школьный возраст. СПб.: Питер. 2007. 192 с
5. Психологічний словник / За ред.. Н.А.Побірченко. 2007. с. 336.

УДК:159.923-053.6

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Микитюк В., здобувач ОС «бакалавр» спеціальності «Психологія»,
4 курс, РДГУ

Науковий керівник: канд.психол.наук, доцент Хунавцева Н.О.

Постановка проблеми. Сучасне економіко-політичне становище України, соціокультурні перспективи державотворення ставлять перед особистістю нові соціально важливі задачі. Вплив професійної діяльності на життя людини, її стан і самопочуття важко переоцінити. Проведені дослідження показали, що вдало вибрана професія підвищує самоповагу і позитивне уявлення людини про себе, скорочує частоту фізичних і психічних

проблем, пов'язаних зі здоров'ям і посилює задоволеність життям. Тому людині, яка обирає майбутню професією, важливо зробити правильний вибір. Вивчення проблеми вибору професії в юнацькому віці є традиційним для психології, соціології, педагогіки та інших наук. Нині ця тема стає особливо актуальною, оскільки в сучасних умовах ситуація з професійною орієнтацією і вибором професії як складовими професійного самовизначення різко змінюється. Упродовж усього життя людина здійснює ті чи інші види самовизначення: особистісне, сімейне, соціальне, індивідуальне, але саме в юнацькому віці вона програмує свою подальшу трудову діяльність.

Питання професійного самовизначення є об'єктом пильного вивчення як вітчизняних, так і зарубіжних психологів. У вітчизняній та зарубіжній психології теоретичною основою для розробки проблем різних аспектів самовизначення стали праці таких науковців, як: К. Абульханової-Славської, Б. Ананьєва, Л. Божович [1], Є. Клімова [4], М. Левітова, О. Леонтьєва, А. Петровського, С.Рубінштейна, А.Адлера, Е.Берна, Г.Вебера.

Метою повідомлення є теоретичне дослідження особливостей професійного самовизначення сучасних старшокласників.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із основних новоутворень старшого шкільного віку є професійне самовизначення, оскільки саме у самовизначенні, в обставинах життя у період раннього юнацького віку, в його вимогах до школяра приховується найістотніше, що багато в чому характеризує умови, в яких відбувається формування його особистості.

Специфіка професійного самовизначення в ранній юності визначається, з одного боку, динамікою і мінливістю світу професій, а отже, необхідністю освоєння нового соціально-економічного досвіду, з іншого – пошуком внутрішньої підвалини для реалізації цього процесу. Цією “внутрішньою підвалиною”, “точкою відліку” в умовах відсутності певної професійної мотивації і невираженості спеціальних здібностей може стати комплекс темпераментно-зумовлених особливостей як інтеграційної характеристики природних властивостей людини [2]. У психологічній готовності до самовизначення, безумовно, провідну роль відіграє самосвідомість – усвідомлення своїх якостей і їхня оцінка, уявлення про своє реальне і бажане “Я”, рівень домагань старшокласників у різних сферах життя і діяльності, оцінка себе й іншого з точки зору приналежності до певної статі, інтроспективна і особистісна рефлексія. Психологічною умовою для виникнення і розвитку життєвих перспектив, життєвого самовизначення старшокласників є ціннісні орієнтації [1].

Неузгодження необхідних умов вибору веде до внутрішньо-особистісного конфлікту. На думку Е. Зеєра, на етапі вибору професії частіше виникає перший конфлікт: неузгодження складових спрямованості особистості. А оскільки етап вибору професійної діяльності переважно припадає на юнацький вік, то стає очевидним, що однією з причин неузгодженості професійних планів і життєвих цілей молоді є невідповідність особливостей спрямованості особистості юнаків і дівчат зробленому ними вибору [3].

Щодо соціального становища, то для юнаків характерна неоднорідність. З одного боку, їх продовжують хвилювати проблеми, успадковані від підліткового етапу – власне вікова специфіка, право на автономію від старших, сьгоднішні проблеми взаємостосунків, оцінок, різних заходів тощо. З іншого боку, перед ними стоять завдання життєвого самовизначення. Таке поєднання зовнішніх і внутрішніх чинників, або соціальна ситуація розвитку визначають особливості особистості в старшому шкільному віці [1].

Як вказує О. Пряжнікова, на професійне самовизначення впливають такі характеристики масового суспільства, а саме:

- стандартність ідеалів і цінностей (гроші, престиж, популярність);
- неприпустимість інших варіантів щастя, окрім загально визнаної (мріяти тільки про те, про що “належить” мріяти);
- цинізм;
- «бажання приваблювати» з боку громадських людей, які визначають життя..суспільства [2].

І. Кондакова і А. Сухарева виокремлюють п'ять напрямів..у..дослідженнях професійного розвитку, а саме :

1) диференціально-діагностичний (Р. Амтхауер, Р. Кеттел, Ф. Парсонс): професійний вибір є раціональним і усвідомленим процесом співвідношення власних психологічних або фізичних якостей з вимогами різних професій, але за своїми якостями кожна людина оптимально підходить до єдиної професії;

2) психоаналітичний (Е. Бордін, У. Мозер, Е. Роу): вибір професії залежить цілком і повністю від різних форм потреб (від фізіологічних до потреби самоактуалізації) і спрямований на їхнє пряме або непряме задоволення;

3) теорія рішень (О'Хара, Г. Ріс, Д. Тідеман, Х. Томе): професійний вибір виступає системою орієнтувань у різних професійних альтернативах і прийнятті..рішень;

4) теорія розвитку (Ш. Бюлер, Е. Гінцберг, Д. Сьюпер, Е. Шпрангер,): професійний вибір є не одномоментним, а тривалим, безповоротним процесом, що передбачає низку взаємозв'язаних рішень і завершується компромісом між зовнішніми (кон'юнктура, престиж) і внутрішніми чинниками..(індивідуальні..особливості);

5) типологічний (Д. Холланд): вибір професійної сфери залежить від особистісного типу, до якого належить індивід, розвитку його інтелекту і самооцінки [5].

Аналіз теорій професійного розвитку дає нам можливість розглядати професійне самовизначення з таких позицій: професійне самовизначення – це самостійне і усвідомлене знаходження сенсів вибраних діяльностей і знаходження сенсу в самому процесі самовизначення; ядром професійного самовизначення виступає усвідомлений вибір професії. Слід уточнити, що власне вибір професії – це процес, неодноразово актуальний для багатьох людей у трудовому житті [4].

Висновок. Отже, спрямованість особистості стає чинником професійного самовизначення. Оскільки ядро професійного самовизначення – усвідомлений вибір професії, то первинною умовою адекватного і повноцінного вибору професійної діяльності в юнацькому віці стає орієнтація на психологічні особливості спрямованості особистості конкретної людини.

Список використаної літератури

1. Божович Л.И. Проблемы формирования личности. М. : Издательство “Институт практической психологии”, Воронеж : НПО “МОДЭК”, 1997. 352 с.
2. Пряжников Н.С. Психология труда и человеческого достоинства. М. : Академия, 2005. 480 с.
3. Зеер Э.Ф. Психология профессий : учеб. пособие [для вузов]. Екатеринбург : Издательство УГППУ, 1997. 243 с.
4. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. Москва: Академия, 2004. С. 351 – 393.
5. Кондаков И.М. Методологические основания зарубежных теорий профессионального развития. *Вопросы психологии*. 1989. № 5. С. 158 – 164.

УДК 373.2.015.31:17022.1

ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ

Миронець Л., здобувач ОС «магістр», спеціальності 012 «Дошкільна освіта»,
2 курс РДГУ

Науковий керівник: канд. психол. наук, доцент Кулакова Л.М.

Постановка проблеми. Гуманність сьогодні визначається як одна з важливих загальнолюдських позитивних рис особистості, на основі якої здійснюється розвиток більш складних особистісних якостей. Гуманістичне виховання підростаючого покоління є однією з актуальних проблем сьогодення. Необхідність створення у суспільстві моральної атмосфери, яка сприяла б утвердженню в усіх ланках суспільного життя гуманного

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135